

NOTĂ INFORMATIVĂ

la Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului de act normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații) este elaborat de către Ministerul Justiției, cu participarea subdiviziunilor specializate care exercită activitate specială de investigații, a organelor de urmărire penală și a organelor procuraturii.

2. Condițiile ce au impus necesitatea elaborării proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Prin Decizia Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova CSN/7 nr. 257 din 10.06.2015, s-a decis ca Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, să creeze un grup de lucru și să înainteze, conform procedurii stabilite, un proiect de lege pentru modificarea unor acte normative privind activitatea specială de investigații reieșind din problemele identificate la aplicarea în practică a reglementărilor Codului de procedură penală nr. 122/2003 și Legii privind activitatea specială de investigații nr. 59/2012.

Prin Decizia Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova CSN/7 nr. 172 din 03.05.2016, s-a decis ca Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, să asigure continuitatea activității grupului de lucru în legătură cu modificarea legislației privind activitatea specială de investigații și să elaboreze propuneri de modificare a actelor normative care reglementează activitatea specială de investigații, luând în considerație problemele invocate de către membrii grupului de lucru, precum și de către alți subiecți interesați.

În contextul deciziilor prenotate, Guvernul Republicii Moldova, prin Indicația nr. 31-1212-155 din 13.05.2016, a solicitat Ministerului Justiției elaborarea și prezentarea în adresa Guvernului a unui proiect de lege pentru modificarea actelor normative referitoare la activitatea specială de investigații.

De notat că, prin Ordinul ministrului justiției nr. 288 din 03.07.2015, a fost creat grupul interdepartamental de lucru pentru elaborarea propunerilor de modificare a legislației cu privire la activitatea specială de investigații, în special în vederea perfecționării cadrului normativ ținând cont de problemele sesizate și dificultățile întâmpinate la aplicarea prevederilor legii în scopul prevenirii și combaterii criminalității, asigurării securității statului și a ordinii publice, ocrotirii drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor, dar și în scopul procesului penal.

Având în vedere perioada îndelungată de timp pe parcursul căreia se organizează și se desfășoară activitatea de elaborare a propunerilor de modificare a legislației în materia vizată, din motive obiective, componența grupului de lucru s-a schimbat de mai multe ori, fiind completată cu noi membri, printre care reprezentanți ai organelor de ocrotire a normelor de drept (ofițeri de investigații, ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători), reprezentanți ai liberilor profesioniști (avocați), reprezentanți ai societății civile (membri ai organizațiilor necomerciale (asociațiilor obștești) de profil juridic), precum și reprezentanți ai mediului academic, astfel încât problemele sesizate să fie examinate multiaspectual, din perspectiva diferitor actori, iar soluțiile identificate să fie cele mai potrivite.

Astfel, în perioada anilor 2015–2022, în adresa Ministerului Justiției au parvenit o multitudine de propuneri și recomandări, înaintate de către subdiviziunile specializate care exercită activitate specială de investigații și/sau organele de urmărire penală constituite în cadrul Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv în cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate din subordine – Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Serviciului Protecție Internă și Anticorupție, Biroului Migrație și Azil etc.), Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor, dar și de către organele procuraturii – Procuratura Generală și procuraturile specializate (Procuratura Anticorupție și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale), care au fost analizate și sistematizate, regăsindu-se în prezentul proiect de lege.

În același timp, pct. 2.1.6. din *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025*, aprobat prin *Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211/2021*, prevede că, în vederea prezervării stabilității cadrului normativ și implicării actorilor din sectorul justiției în evaluarea acestuia și formularea propunerilor de modificare, Ministerul Justiției își asumă rolul de promotor primar al proiectelor de acte normative de modificare a legislației codificate, inclusiv prin elaborarea, consultarea publică și promovarea proiectelor consolidate de acte normative de modificare a legislației codificate, categorie la care se atribuie și *Codul de procedură penală nr. 122/2003*, activitatea specială de investigații constituind un compartiment important al acestuia, fără de care, adesea, realizarea scopului procesului penal este imposibilă.

Totodată, prin *Hotărîrea Curții Constituționale nr. 31 din 23.09.2021 privind excepția de neconstituționalitate a art. 132⁹ alin. (12) și (15) din Codul de procedură penală (nimicirea informației interceptate și înregistrate) (sesizarea nr. 58g/2021)*, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnînd persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală” conținut în art. 132⁹ alin. (15) din *Codul de procedură penală*.

În această ordine de idei, reieșind din premisele și raționamentele expuse supra, **scopul** *Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)* îl reprezintă perfecționarea cadrului normativ care reglementează activitatea specială de investigații atît în cadrul procesului penal, cît și în afara procesului penal, iar **obiectivele** din care este compus acesta sunt:

- delimitarea clară și strictă a activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal și în afara procesului penal;
- consolidarea și creșterea capacităților investigative în cadrul procesului penal (pe dosarele penale) în scopurile prevăzute în *Codul de procedură penală nr. 122/2003*;
- consolidarea și creșterea capacităților investigative în afara procesului penal (pe dosarele speciale) în scopurile prevăzute în *Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59/2012*;
- reglementarea unui mecanism eficient de control (autorizare și verificare) a măsurilor speciale de investigații dispuse și efectuate în afara procesului penal;
- remedierea deficiențelor cadrului normativ aferente neconstituționalității unor reglementări.

3. Principalele prevederi ale proiectului de act normativ și evidențierea elementelor noi

Modificarea cadrului normativ care reglementează activitatea specială de investigații, în sensul îmbunătățirii acestuia, presupune intervenții legislative în următoarele două legi organice, inclusiv codificate, de bază:

1. *Codul de procedură penală nr. 122/2003*;
2. *Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59/2012*;

De menționat că, potrivit scopului urmărit (perfecționarea legislației cu privire la activitatea specială de investigații) și în corespundere cu obiectivele trasate în vederea realizării scopului propus, prin promovarea *Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)* se preconizează delimitarea clară și strictă

a celor două categorii ale activității speciale de investigații – *(i) în cadrul procesului penal;* și *(ii) în afara procesului penal;* – criteriile de demarcare a acestora constituind, în mod primordial, **scopurile celor două categorii ale activității speciale de investigații**, iar în mod subsidiar, condiționalitățile, temeiurile, subiecții și procedurile dispunerii, autorizării, efectuării, încetării și consemnării măsurilor speciale de investigații.

În acest fel, prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal se urmărește scopul de **acumulare a probelor necesare pentru descoperirea și cercetarea multiaspectuală, completă și obiectivă a infracțiunilor**, iar prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal se urmărește scopul de **acumulare a informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, a ordinii publice și a siguranței în locurile de detenție, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor**.

În mod deosebit, se evidențiază faptul că, în cazul activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal se operează cu **probe** (informații care constituie probe), iar în cazul activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal se operează cu **informații** (informații care nu constituie probe), or, orice probă constituie o informație, însă nu orice informație constituie o probă, acumularea informațiilor astfel încât acestea să fie administrate ca probe, adică astfel încât acestea să poată fi puse la baza unei sentințe judecătorești, inclusiv de condamnare, reprezentând o activitate principală diferită în virtutea exigențelor impuse de legislația procesuală.

Anume din considerentele menționate s-a apreciat ca fiind oportună și utilă reglementarea separată a categoriilor activității speciale de investigații.

Așadar, urmare promovării respectivului proiect de lege, fiecare dintre cele două categorii ale activității speciale de investigații va fi reglementată de un singur act normativ: 1) *Codul de procedură penală* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal; și 2) *Legea privind activitatea specială de investigații* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal.

3.1. Codul de procedură penală

Măsurile speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal vor avea drept scop: 1) acumularea probelor necesare pentru descoperirea și cercetarea multiaspectuală, completă și obiectivă a infracțiunilor (în principal); și 2) protejarea victimelor și martorilor procesului penal împotriva atentatelor la viața și sănătatea acestora ori împotriva atentatelor la alte drepturi și libertăți fundamentale ale acestora (în subsidiar).

Cu privire la *scopul principal* al măsurilor speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, menționăm că, prin acumularea probelor indispensabile (i) **descoperirii infracțiunilor** se subînțelege activitatea de colectare a probelor în vederea: a) stabilirii existenței faptelor infracționale; și b) identificării făptuitorilor; iar prin acumularea probelor indispensabile (ii) **cercetării infracțiunilor** (*complete, obiective și sub toate aspectele*) se subînțelege activitatea de colectare a probelor în vederea constatării tuturor faptelor și circumstanțelor relevante (pertinente și concludente) pentru: a) calificarea infracțiunilor (încadrarea juridico-penală a faptelor); și, eventual, b) individualizarea răspunderii penale și individualizarea pedepsei penale.

În acest fel, măsurile speciale de investigații, ca procedee probatorii, vor suplini acțiunile de urmărire penală în cazurile grave, deosebit de grave și excepțional de grave, atunci când pe altă cale realizarea scopului procesului penal va fi imposibilă, iar apelarea la efectuarea măsurilor speciale de investigații va fi strict necesară și proporțională cu ingerințele în viața privată a persoanei, precum și cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale acesteia.

Cu referire la *scopul subsidiar* al măsurilor speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, notăm că, prin protejarea victimelor, părților vătămate, părților civile și martorilor procesului penal împotriva (i) **atentatelor la viața și sănătatea acestora** se subînțelege activitatea de prevenire și curmare a constrângerii fizice și/sau psihice, manifestate, după caz, prin violență și/sau prin amenințare cu violența, care constituie un risc iminent pentru viața și sănătatea participanților la procesul penal sau a rudelor acestora, constrângerea respectivă fiind exercitată anume în legătură cu participarea persoanelor în cadrul procesului penal și pînă la terminarea acestuia, iar prin protejarea victimelor, părților vătămate, părților civile și martorilor procesului penal împotriva (ii) **atentatelor la alte drepturi și libertăți fundamentale ale acestora** (*libertatea, demnitatea, onoarea etc.*) se subînțelege activitatea de prevenire și curmare a constrângerii fizice și/sau psihice, manifestate, după caz, prin asemenea acțiuni ca răpirea, privarea de libertate etc. și/sau prin asemenea acțiuni ca amenințarea cu răpirea, cu privarea de libertate, cu răspîndirea informațiilor denigratoare etc., care constituie un risc iminent pentru drepturile și libertățile fundamentale ale participanților la procesul penal sau ale rudelor acestora, constrângerea respectivă fiind exercitată anume în legătură cu participarea persoanelor în cadrul procesului penal și pînă la terminarea acestuia.

Noile dispoziții privind măsurile speciale de investigații sunt destinate garantării limitei rezonabile de necesitate și de proporționalitate, plasînd reglementarea acestei instituții juridice inerente dreptului de procedură penală

într-un câmp al clarității și previzibilității.

Principalele intervenții legislative propuse în *Codul de procedură penală nr. 122/2003* constau în: 1) completarea cu norme juridice prin care să se asigure reglementarea statutului juridic al ofițerului de investigații ca participant la procesul penal din partea acuzării (art. 57²); și 2) reformarea prin substituiri, excluderi și completări a secțiunii a 5-a, capitolul III, titlul IV, Partea generală. Suplimentar, se ajustează unele prevederi referitoare la probe (art. 93 alin. (3) și art. 94 alin. (1) pct. 8)) și la controlul judiciar (art. 305 alin. (3)).

Subliniem că, deși ofițerul de investigații este dintotdeauna un subiect activ al procesului penal, conform cadrului normativ actual, statutul juridic al acestuia nu este prevăzut în mod expres, absența respectivelor norme juridice provocând nenumărate contradicții.

Astfel, se propune intabularea unui nou articol în capitolul I, titlul III, Partea generală, adică în compartimentul care reglementează subiecții părții acuzării – art. 57², intitulat „Ofițerul de investigații”, care să definească ofițerul de investigații ca participant la procesul penal din partea acuzării (*persoana împuternicită să efectueze, în numele statului, măsurile speciale de investigații în cadrul procesului penal*), să prescrie atribuțiile procesuale (drepturile și obligațiile) ale acestuia, să stipuleze limitele responsabilităților și răspunderea acestuia, să stabilească cercul subiecților competenți să efectueze măsurile speciale de investigații în cadrul procesului penal, să instituie un mecanism de creare a grupurilor speciale de investigații pentru situațiile în care se impune necesitatea efectuării multiplelor măsuri speciale de investigații cu grad sporit de complexitate, să instituie un mecanism de contestare a indicațiilor privind efectuarea măsurilor speciale de investigații, dar și să instituie un mecanism de abținere/recuzare a ofițerului de investigații în prezența circumstanțelor de natură să afecteze imparțialitatea acestuia la efectuarea măsurilor speciale de investigații.

De menționat că, ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale Ministerului Afacerilor Interne (MAI), Centrului Național Anticorupție (CNA), Serviciului de Informații și Securitate (SIS), Serviciului Fiscal de Stat (SFS), Serviciului Vamal (SV) și Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) pot desfășura activitate specială de investigații atât în cadrul, cât și în afara procesului penal, însă, în cadrul procesului penal sunt competenți să efectueze măsuri speciale de investigații și **ofițerii de investigații detașați**, în condițiile prevederilor art. 9 alin. (6) din *Legea cu privire la Procuratură nr. 3/2016, la procuraturile specializate* – Procuratura Anticorupție (PA) și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), indicate în art. 9 din *Legea nr. 3/2016* și, concomitent, în cadrul procesului penal

nu sunt competenți să efectueze măsuri speciale de investigații ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale Ministerului Apărării (MA) și Serviciului de Protecție și Pază de Stat (SPPS), împuterniciți cu aceste atribuții în afara procesului penal.

La fel, se propune instituirea a trei mecanisme aferente activității ofițerului de investigații în cadrul procesului penal:

1) mecanismul de creare a grupurilor speciale de investigații (art. 57² alin. (5)), preconizat pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații de către mai mulți ofițeri de investigații în virtutea complexității măsurilor sau volumului mare de lucru, după modelul prevăzut de art. 270 alin. (8) din *Codul de procedură penală*;

2) mecanismul de contestare a indicațiilor privind efectuarea măsurilor speciale de investigații (art. 57² alin. (7)), preconizat pentru oferirea anumitor garanții ofițerului de investigații în virtutea circumstanțelor reale care pun în pericol viața și sănătatea acestuia, fiind în drept să refuze provizoriu, pînă la soluționarea contestației, executarea indicațiilor ofițerului de urmărire penală sau procurorului, după modelul prevăzut de art. 57 alin. (4¹) și (4²) din *Codul de procedură penală*;

3) mecanismul de abținere/recuzare a ofițerului de investigații (art. 57² alin. (9)), preconizat pentru înlăturarea ofițerului de investigații de la procesul penal în virtutea circumstanțelor de natură să afecteze imparțialitatea acestuia, după modelul prevăzut de art. 57¹ din *Codul de procedură penală*.

În adaos, se propune presrierea obligativității informării imediate, în scris, de către ofițerul de investigații, a ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, despre informațiile devenite cunoscute în rezultatul efectuării măsurii speciale de investigații din care reiese posibila pregătire sau săvîrșire a unei contravenții sau infracțiuni, alta decît cea investigată, or, în practică, ofițerii de investigații adesea se confruntă cu asemenea situații, constatînd împrejurări care generează suspiciuni privind alte posibile încălcări ale legii.

Indiscutabil, normele juridice legiferarea cărora se propune vor aduce claritate și previzibilitate pentru participanții la procesul penal asupra locului și rolului ofițerului de investigații.

Într-o altă ordine de idei, prin prezentul proiect de lege se propune reformarea, atît din punct de vedere a fondului, cît și din punct de vedere a formei, a secțiunii a 5-a, capitolul III, titlul IV, Partea generală, care, în esență, reglementează activitatea specială de investigații propriu-zisă în cadrul procesului penal, astfel încît aceasta să corespundă noilor exigențe ale realității, atît faptice, cît și juridice.

Sub aspectul *fondului (conținutului)*, reformarea secțiunii a 5-a presupune revizuirea per ansamblu a condițiilor efectuării măsurilor speciale de investigații, a subiecților generali și a subiecților speciali în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal, a dispunerii, a autorizării, a efectuării, a prelungirii și a încetării acestora, a consemnării rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații, a varietăților măsurilor speciale de investigații, precum și a competenței de autorizare a efectuării acestora.

Sub aspectul *formei*, reformarea secțiunii a 5-a presupune reorganizarea reglementărilor actului normativ și renumerotarea elementelor structurale ale acestuia (articolelor, alineatelor și punctelor) în vederea asigurării unei grupări și consecutivități logice a normelor juridice în materia activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, determinînd, astfel, coerența și consecvența dorită a dispozițiilor legii.

În acest fel, în rezultatul promovării proiectului de lege, secțiunea a 5-a, actualmente „*Activitatea specială de investigații*”, iar conform propunerilor înaintate „*Măsurile speciale de investigații*”, va dobîndi următoarea structură și va conține următoarele reglementări:

- **Articolul 133** va fi intitulat „**Dispoziții generale privind măsurile speciale de investigații**” și va reglementa *condițiile* dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal, *subiecții generali* (bănuitul/învinuitul și persoana despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvîrșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală) și *subiecții speciali* (victima, partea vătămată, partea civilă și martorul) în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații, dar și condițiile adiționale necesare dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații în privința subiecților speciali;

- **Articolul 134** va fi intitulat „**Măsurile speciale de investigații**” și va reglementa *varietățile măsurilor speciale de investigații* care pot fi efectuate în cadrul procesului penal, grupate în funcție de subiectul care autorizează efectuarea măsurilor speciale de investigații (judecătorul de instrucție ori procurorul) și listate în ordine descrescătoare în baza criteriului gravității imixtiunii în viața privată a persoanei, începînd cu măsura care aduce, convențional, cea mai gravă atingere și terminînd cu măsura care aduce, convențional, cea mai ușoară atingere, dar și măsurile speciale de investigații care pot fi efectuate odată cu începerea procesului penal și pînă la, după caz, începerea sau neînceperea urmăririi penale conform art. 274;

● **Articolul 135** va fi intitulat „*Dispunerea, autorizarea, efectuarea, prelungirea și încetarea măsurilor speciale de investigații*” și va reglementa *subiecții competenți să dispună* efectuarea măsurilor speciale de investigații (ofițerul de urmărire penală și procurorul), *actele procesuale de dispunere* (ordonanța ofițerului de urmărire penală și ordonanța procurorului), *subiecții competenți să solicite autorizarea* efectuării măsurilor speciale de investigații (ofițerul de urmărire penală și procurorul), *actele procesuale de solicitare a autorizării* (demersul ofițerului de urmărire penală și demersul procurorului), *subiecții competenți să autorizeze* efectuarea măsurilor speciale de investigații (procurorul și judecătorul de instrucție), *actele procesuale de autorizare* (ordonanța procurorului și încheierea judecătorului de instrucție), *perioada pentru care poate fi dispusă* (30 de zile) și *prelungită* (30 de zile) efectuarea măsurii speciale de investigații, *perioada cumulativă pentru care poate fi dispusă și prelungită* (180 de zile) efectuarea măsurii speciale de investigații, precum și procedura propriu-zisă de dispunere, autorizare, efectuare, prelungire și încetare a măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal, inclusiv în cazurile flagrante și în cazurile ce nu permit amânare;

● **Articolul 136** va fi intitulat „*Consemnarea măsurilor speciale de investigații*” și va reglementa *actul procesual de consemnare* a rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații (procesul-verbal al ofițerului de investigații), *termenul și modul de constatare a pertinentei* rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații, precum și *termenul și modul de informare a persoanelor* supuse efectuării măsurilor speciale de investigații;

● **Articolele 137–137⁶** vor reglementa *măsurile speciale de investigații autorizate de către judecătorul de instrucție* (în ordinerea enumerată la art. 134 alin. (1) pct. 1) lit. a)–g)), care aduc o ingerință mai mare în viața privată a persoanei și o restricționare mai gravă a drepturilor și libertăților acesteia, fiind intitulate corespunzător, după cum urmează:

- cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video (art. 137);

- supravegherea tehnică (art. 137¹);

- interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor (art. 137²);

- reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimiterilor poștale (art. 137³);

- monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare (art. 137⁴);

- colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice (art. 137⁵);

- accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice (art. 137⁶);

• **Articolele 138–138⁶** vor reglementa *măsurile speciale de investigații autorizate de către procuror* (în ordinea enumerată la art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a)–g)), care aduc o ingerință mai mică în viața privată a persoanei și o restricționare mai ușoară a drepturilor și libertăților acesteia, fiind intitulate corespunzător, după cum urmează:

- identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic (art. 138);

- controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite (art. 138¹);

- livrarea supravegheată (art. 138²);

- achiziția de control (art. 138³);

- investigația sub acoperire (art. 138⁴);

- urmărirea vizuală (art. 138⁵);

- culegerea de informații (art. 138⁶).

Cu privire la art. 133, menționăm că, condițiile/premisele dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal (stipulate actualmente în art. 132¹) rămân, aproape în întregime, aceleași:

- există probe cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de cod;

- acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;

- pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor.

Cu toate acestea, dacă în prezenta redacția una dintre condițiile dispunerii este existența *bănuielilor rezonabile*, în viitoarea redacție una dintre condițiile dispunerii este existența *probelor* despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, întrucât bănuielile rezonabile, în contextul legislației de procedură penală, are incidență numai asupra unui eveniment concret al procesului penal – începerea urmăririi penale.

În condițiile în care se propune acordarea posibilității efectuării unor măsuri speciale de investigații pînă la începerea urmăririi penale, bănuielile rezonabile vin în contradicție cu scopul general al procesului penal de stabilire a adevărului, care poate fi realizat și pînă la începerea urmăririi penale.

Totodată, considerăm că este mai corectă prescrierea necesității satisfacerii condiției de existență a probelor care să justifice efectuarea măsurilor speciale de investigații, astfel încît să existe un standard mai înalt de întemeiere a dispunerii efectuării, fapt care rezultă din caracterul subsidiar și extraordinar al măsurilor speciale de investigații.

La fel, art. 133, la alin. (2), enumeră **(i) subiecții generali** în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații: 1) *bănuitul/învinuitul*; și 2) *persoana despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală*; iar la alin. (3), enumeră **(ii) subiecții speciali** în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații: 1) *victimă*; 2) *partea vătămată*; 3) *partea civilă*; și 4) *martorul*.

Este important ca legea să prevadă, fără echivoc, posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința persoanelor care posibil că nici nu cunosc despre faptul că sunt antrenate, într-un fel sau altul, în activitatea infracțională, iar pentru anchetă este necesară documentarea acțiunilor acestora.

De asemenea, este important ca legea să prevadă posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința victimei, părții vătămate, părții civile sau martorului în situațiile în care: 1) există un pericol iminent pentru viața și/sau sănătatea acestora; 2) există un pericol iminent pentru alte drepturi și libertăți fundamentale ale acestora; 3) este necesară prevenirea săvârșirii unei infracțiuni; sau 4) există riscul evident al pierderii iremediabile ori denaturării probelor; or, nu este exclusă ipoteza în care asupra victimei, părții vătămate și/sau părții civile ori asupra martorului să se exercite presiuni și influențe de către bănuitul/învinuit sau de către persoanele terțe, acționând în interesul celor dintâi, în scop de răzbunare sau în scop de determinare a acestora la retragerea plîngerii, la refuzarea/shimbarea declarațiilor (să nu facă declarații sau să pledeze diferit) etc. Anume din aceste considerente este necesar ca organele de drept să dispună de posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații în privința subiecților speciali. Totuși, efectuarea măsurilor se permite doar **cu acordul scris** (în cazul în care inițiativa parvine din partea organelor de drept) sau **la cererea prealabilă** (în cazul în care inițiativa parvine din partea subiecților speciali) al/a persoanelor.

Modificările propuse, adică reglementarea *calității* (bănuitul/învinuit, victimă, martor etc.) sau *profilului* (persoană despre care există probe că primește ori transmite bani etc.) persoanelor în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurii speciale de investigații, vor garanta claritatea și previzibilitatea necesară impusă de practica CtEDO (a se vedea *cauza Iordachi și alții c. Moldovei*).

În legătură cu art. 134, precizăm că, similar art. 132² din redacția actuală a *Codului de procedură penală*, acesta prevede într-o listă exhaustivă varietățile măsurilor speciale de investigații care pot fi efectuate în cadrul procesului penal, catalogate în funcție de subiectul în competența căruia este atribuită autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații – judecătorul de instrucție (art. 134

alin. (1) pct. 1)) sau procurorul (art. 134 alin. (1) pct. 2)).

Articolul respectiv conține o novație, mai precis – acordarea posibilității efectuării unor măsuri speciale de investigații din momentul demarării procesului penal și pînă la adoptarea deciziei privind începerea/neînceperea urmăririi penale. Grupul de lucru a identificat două măsuri care presupun un nivel minim de ingerință în viața privată a persoanei: 1) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic; și 2) culegerea de informații. Chiar și așa, efectuarea acestora va fi posibilă doar cu autorizarea procurorului. Astfel, *Codul de procedură penală* va stipula că „în cazul dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații prevăzute de art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) de către ofițerul de urmărire penală pînă la adoptarea deciziei conform art. 274, demersul se înaintează procurorului-șef al procuraturii competente să conducă, eventual, urmărirea penală sau adjunctului acestuia, care va desemna un procuror pentru examinarea și soluționarea demersului”. Repsectivele instrumente procesuale vor permite acumularea probelor pentru pronunțarea celei mai corecte și obiective decizii pe marginea unei sesizări, în care se invocă circumstanțe complexe, oferind o siguranță procesuală persoanei responsabile de soluționarea sesizării organului de urmărire penală cu privire la pregătirea sau la săvîrșirea unei infracțiuni.

Referitor la art. 135 și 136, notăm că, acestea conțin reglementări analoage celor conținute de art. 132³, 132⁴ și 132⁵ din actuala redacție a codului, urmînd să descrie întreaga procedură de dispunere, autorizare, efectuare, prelungire, încetare și consemnare a măsurilor speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, stabilind, în acest mod, subiecții competenți, actele și acțiunile acestora, termenele procedurale, regulile de bază și excepțiile pentru situațiile extraordinare.

Se propune ca dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații să poată fi realizată de către **persoana care efectuează urmărirea penală**, adică atît de către *ofițerul de urmărire penală*, cît și de către *procuror*. În acest fel, se va fortifica rolul activ al ofițerului de urmărire penală ca subiect care efectuează nemijlocit urmărirea penală și decide, în limitele legii, la care procedee probatorii este necesar a se recurge în cauzele penale aflate în gestiunea sa ca reprezentant al organului de urmărire penală. Aceste prevederi nu vor limita competențele procurorului care exercită urmărirea penală, situație deja prevăzută de către legiuitor la art. 52 alin. (1) pct. 2).

În redacția propusă, *Codul de procedură penală* va specifica la art. 135 alin. (1) pct. 1)–5) toate ipotezele posibile ale dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații de către ofițerul de urmărire penală sau de către procuror,

după cum urmează:

- la demersul ofițerului de investigații;
- din oficiu;
- la indicația scrisă a procurorului;
- la cererea părților;
- în vederea executării cererilor de comisie rogatorie ale organelor

de drept ale altor state, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Norma juridică prenotată nu este una pur declarativă, prin introducerea acesteia fiind prescris, în mod expres, dreptul ofițerului de investigații și dreptul altor părți în proces (victima, martorul etc.) de a solicita efectuarea măsurii, precum și obligația persoanei care efectuează urmărirea penală de a examina și soluționa cererea/demersul înaintat(ă). În același timp, se concretizează că indicația procurorului trebuie să fie scrisă.

Sunt indicate expres cerințele minime de formă și de conținut ale **ordonanței privind dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații și demersului privind autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații**, prin care se solicită autorizarea efectuării măsurii. În această parte, suntem de opinia că cerințele corespund exigențelor art. 8 din CEDO.

O atenție deosebită a fost acordată actelor prin care se va autoriza efectuarea măsurii speciale de investigații – **ordonanța procurorului și încheierea judecătorului de instrucție**. Considerăm că procesul de autorizare trebuie să se concentreze pe verificarea de către procuror/judecător a existenței condițiilor/premiselor de dispunere a efectuării măsurilor speciale de investigații, în special pe verificarea existenței necesității și proporționalității. Așadar, procurorul/judecătorul se va concentra asupra aprecierii motivării demersului și asupra faptului dacă argumentele expuse în demers sunt confirmate prin probe. Preluarea în actul de autorizare a motivării demersului reprezintă nimic mai mult decât un element formalist și birocratic care nu oferă nici o garanție reală.

O garanție importantă propusă de către grupul de lucru este cea de asigurare a continuității autorizării și prelungiri efectuării măsurilor speciale de investigații de către același judecător de instrucție. Acest mecanism va determina un control real și eficient asupra legalității duratei în timp a măsurii. Judecătorul de instrucție va fi în cunoștință de cauză asupra circumstanțelor investigațiilor și va putea aprecia constructiv necesitatea prelungirii efectuării măsurii.

În acest registru, *Codul de procedură penală* va stipula că „măsurile speciale de investigații [...] se prelungesc de către judecătorul de instrucție care le-a autorizat, iar în lipsa acestuia, de către un judecător de instrucție desemnat

aleatoriu”.

Dacă în conformitate cu reglementările actuale autorizarea prelungirii efectuării măsurilor speciale de investigații peste termenul de 180 de zile, din același motiv și în privința aceleiași persoane, este permisă doar în cazurile: a) apariției circumstanțelor noi; b) efectuării investigației sub acoperire; c) investigării criminalității organizate; și d) investigării finanțării terorismului (art. 132⁴ alin. (7)); atunci în corespundere cu reglementările propuse autorizarea prelungirii efectuării măsurilor speciale de investigații peste termenul de 180 de zile, din același motiv și în privința aceleiași persoane, este permisă doar în cazurile: a) apariției circumstanțelor noi; b) efectuării investigației sub acoperire; c) investigării criminalității organizate; d) investigării infracțiunilor de corupție; e) investigării infracțiunilor conexe celor de corupție; f) investigării infracțiunilor contra securității statului; g) investigării infracțiunilor cu caracter terorist; h) investigării spălării banilor; și i) investigării finanțării terorismului (art. 135 alin. (9)). Excepțiile pentru legiferarea cărora se optează vor crește semnificativ capacitățile organelor de investigații și capacitățile organelor de anchetă în domeniul prevenirii și combaterii criminalității în direcțiile enumerate, care, de fapt, constituie direcțiile prioritare.

Într-o altă ordine de idei, prevederile propuse vor asigura un control sistemic al ofițerului de urmărire penală și procurorului în raport cu rezultatele măsurilor speciale de investigații.

În acest context, conform dispozițiilor propuse în art. 136 alin. (4) *ofițerul de investigații, în termen de cel mult 10 zile din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații, prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații ofițerului de urmărire penală sau procurorului, care, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, decide asupra pertinentei rezultatelor. Totodată, dacă este necesar, ofițerul de urmărire penală sau procurorul va da indicații scrise ofițerului de investigații privind întocmirea stenogramei fonogramelor declarate pertinente, care se anexează la procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații.*

Astfel, ofițerul de urmărire penală și procurorul va aprecia relevanța rezultatelor nu în particular, dar în coroborare cu alte probe administrate, deoarece aceste probe, obținute prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală (audiere, percheziție, ridicare, cercetare etc.), se păstrează la el.

Împuternicirea atribuită ofițerului de urmărire penală nu este exagerată, întrucât acesta nu va aprecia legalitatea probei, ci calitatea probei. Suplimentar, relevanța este un element calitativ inferior concluziei și utilității probei. Cu toate acestea, la moment, *Codul de procedură penală* deja pune în sarcina

ofițerului de urmărire penală aprecierea, în mod independent, a concludenței probelor și dacă acestea, per ansamblu, sunt suficiente (a se vedea art. 289).

Se propune introducerea noțiunii de „*stenogramă a fonogramelor*”, care presupune transcrierea pe suport de hârtie a unui sunet înregistrat. Această prevedere va oferi certitudine asupra faptului că stenograma unui sunet poate fi întocmită și la consemnarea rezultatelor efectuării altor măsuri decât interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor, cum ar fi cercetarea domiciliului sau supravegherea tehnică. De asemenea, conceptul de sunet este mult mai larg decât cel de comunicare, cuprinzând mai multe particularități acustice. Un argument în plus este cel practic, existând situații în care este important de a descrie un element acustic și nu doar de a reda un element fonetic pe un suport de hârtie. Așadar, sub incidența respectivei norme juridice vor cădea toate măsurile speciale de investigații.

Concomitent, dacă potrivit reglementărilor actuale judecătorul de instrucție poate dispune folosirea rezultatelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală într-o altă cauză penală, condiționat – 1) infracțiunile examinate sunt: a) de același gen; b) de criminalitate organizată; c) de terorism; sau d) care atentează la securitatea statului; și 2) nu mai târziu de 3 luni din momentul dobândirii informațiilor (art. 132⁵ alin. (9)); atunci conform reglementărilor propuse judecătorul de instrucție va putea dispune folosirea rezultatelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală atît într-o altă cauză penală, cît și într-o altă cauză contravențională, necondiționat (art. 136 alin. (7)). Necesitatea stringentă de a opera aceste modificări rezultă din experiența reprezentanților organelor de drept care, în practică, adesea se confruntă cu situația în care, urmare efectuării măsurilor speciale de investigații, deși intră în posesia unor informații despre posibile infracțiuni, altele decât cele enumerate mai sus, precum și despre posibilele contravenții, nu le pot valorifica ca probe în cadrul altor procese penale sau în cadrul altor procese contravenționale din cauza restricțiilor menționate. Mai mult ca atât, de cele mai dese ori, rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații relevă comiterea contravențiilor, probarea cărora nu este posibilă prin alte modalități decât prin folosirea produselor măsurilor realizate în cadrul cauzelor penale. Înlăturarea acestor impedimente procesuale va spori considerabil capacitățile organelor de ocrotire a normelor de drept în vederea combaterii criminalității, atît celei grave (infracționale), cît și celei ușoare (contravenționale).

Pentru eliminarea unor ambiguități ale *Codului de procedură penală* în partea ce ține de informarea persoanelor despre efectuarea în privința acestora a măsurilor speciale de investigații, prevederile propuse în proiectul de lege

(art. 136 alin. (10)–(12)) urmează să introducă un termen concret de aducere la cunoștință, în scris, a supunerii persoanelor măsurilor speciale de investigații – ***în cel mult 15 zile de la expirarea perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea măsurii***, această obligație revenind, în mod exclusiv, procurorului. În contrast, prevederile actuale (art. 132⁵ alin. (7) și (8)) nu trasează un termen concret, doar mențiunea abstractă „*informează persoanele care au fost supuse măsurilor speciale de investigații*”.

În același timp, se păstrează posibilitatea amânării informării persoanelor despre efectuarea în privința acestora a măsurilor speciale de investigații, la fel, prin ordonanță motivată și ***nu mai târziu de terminarea urmăririi penale***, în virtutea unor factori obiectivi, care, potrivit proiectului de act normativ, vor fi specificați în mod expres:

- informarea persoanelor poate conduce la perturbarea sau periclitarea bunei desfășurări a urmăririi penale;
- informarea persoanelor poate conduce la punerea în pericol a siguranței victimelor, părților vătămate, părților civile, martorilor sau a membrilor familiilor acestora.

De notat că, din momentul informării, persoanele supuse măsurilor vor avea dreptul să facă cunoștință nu doar cu procesele-verbale privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații și cu purtătorii materiali de informații anexați, dar și cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și confirmarea legalității măsurilor speciale de investigații, fiindu-le eliberate, la cerere, copiile acestora.

În vederea consolidării și creșterii capacităților investigative ale organelor de drept în cadrul procesului penal se propune modificarea spectrului varietăților măsurilor speciale de investigații prin trei soluții normative:

1) substituirea unor măsuri speciale de investigații vechi cu măsuri speciale de investigații noi, rezultate din optimizarea prin comasare și reglementare unitară a măsurilor speciale de investigații similare sau chiar identice, ce implică procedee, metode și tehnici de aceeași natură, precum și utilizarea mijloacelor tehnice, inclusiv speciale, de același fel;

2) excluderea unor măsuri speciale de investigații vechi;

3) introducerea unor măsuri speciale de investigații noi.

Astfel, măsura specială de investigații de la art. 132⁷ „*Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea*” și măsura specială de investigații de la art. 134³ „*Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice*” vor fi unificate într-o singură nouă măsură specială de investigații, care, conform proiectului de lege,

urmează a fi prevăzută de art. 137¹, denumită „*Supravegherea tehnică*”, cu următorul cuprins:

„Supravegherea tehnică reprezintă utilizarea mijloacelor tehnice pentru relevarea și fixarea cronologică a acțiunilor/inacțiunilor, poziționărilor, mișcărilor și contactelor (legăturilor) persoanelor, supravegherea imobilelor, urmărirea și localizarea mijloacelor de transport și a altor obiecte”.

Această măsură specială de investigații se efectuează doar în condiții ce exclud violarea de domiciliu, ceea ce urmează a fi stipulat în mod expres.

În proiectul de lege se propune excluderea măsurii speciale de investigații prevăzute de art. 134¹ „*Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice*” și a măsurii speciale de investigații specificate la art. 138¹ „*Supravegherea transfrontalieră*”, din cauza inaplicabilității acestora.

Suplimentar, prin promovarea proiectului de act normativ se preconizează completarea cadrului legal cu două noi măsuri speciale de investigații:

- *Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice* (art. 137⁶), autorizarea efectuării căreia urmează să îi revină judecătorului de instrucție;

- *Culegerea de informații* (art. 138⁶), autorizarea efectuării căreia urmează să îi revină procurorului.

Măsura specială de investigații de accesare, interceptare și înregistrare a datelor informatice va avea următorul cuprins:

„Accesarea și/sau interceptarea datelor informatice constă în folosirea unor metode și/sau mijloace tehnice pentru obținerea datelor informatice stocate pe un suport tehnic, fără înștiințarea proprietarului sau utilizatorului acestuia și/sau pentru colectarea în timp real a datelor informatice asociate comunicărilor prin intermediul unui sistem informatic, iar înregistrarea datelor informatice constă în stocarea informațiilor obținute în urma accesării și/sau interceptării pe un suport tehnic”.

Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice va permite descoperirea și cercetarea infracțiunilor ori de câte ori pregătirea sau săvârșirea acestora va implica date informatice, pe suport tehnic sau în sistem informatic, constituind, în acest fel, o pîrghie importantă pentru prevenirea și combaterea eficientă a tuturor infracțiunilor. Măsura specială de investigații va asigura, în special, curmarea eficace a fenomenului infracționalității cu utilizarea sistemelor informatice, care, actualmente (în era tehnologiilor), a luat amploare, atingînd proporții fără precedent. În particular, accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice va fi deosebit de utilă în cazurile de investigare a infracțiunilor informatice și a infracțiunilor contra securității statului, care, tot mai des, trec în spațiul informațional.

Cu titlu de excepție, măsura specială de investigații de accesare,

interceptare și înregistrare a datelor informatice va putea fi dispusă și efectuată nu doar în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, dar și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave prevăzute de art. 175, 175¹, 208¹, 208², 237 și 259–261¹ din *Codul penal*.

Măsura specială de investigații de culegere de informații va avea următorul cuprins:

„Culegerea de informații constă în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, fapte, evenimente și circumstanțe care prezintă interes, prin comunicarea nemijlocită sau prin studierea documentelor, materialelor, bazelor de date și sistemelor informaționale, prin întocmirea solicitărilor adresate persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informații care prezintă interes, precum și prin intermediul foto-robotului și altor măsuri ce dau posibilitate de a stabili persoana cu o probabilitate sporită”.

Culegerea de informații va permite acumularea și sistematizarea datelor, precum și administrarea acestora ca probe, prin utilizarea bazelor de date și sistemelor informaționale ori prin colectarea informațiilor la fața locului. Altfel spus, măsura specială de investigații va permite valorificarea nemijlocită, ca probe, a informațiilor conținute în bazele de date și sistemele informaționale. Reieșind din procedura de consemnare, rezultatele culegerilor de informații vor înlocui rapoartele ofițerilor de investigații, care nu au o reglementare juridică și nu dispun de un mecanism credibil de verificare a autenticității informațiilor relevante. Prin consemnarea rezultatelor efectuării măsurii în procesul-verbal, ofițerul de investigații va răspunde juridic pentru corectitudinea și veridicitatea acestora.

Cu titlu de excepție, măsura specială de investigații de culegere de informații va putea fi dispusă și efectuată nu doar în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, dar și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave prevăzute de *Codul penal*.

De asemenea, în vederea consolidării și creșterii capacităților investigative ale organelor de drept în cadrul procesului penal se propune ca:

- măsura de interceptare și înregistrare a comunicărilor și/sau imaginilor să poată fi efectuată și în cazurile de investigare a infracțiunilor prevăzute de art. 181, art. 181¹, art. 181² alin. (3)–(5), art. 189, art. 245¹⁰ alin. (2) și (3), precum și art. 330² din *Codul penal*;

- măsura de monitorizare sau control al tranzacțiilor financiare și/sau acces la informațiile financiare să poată fi efectuată și în cazurile de investigare a infracțiunilor prevăzute de art. 328 și art. 330² din *Codul penal*;

- măsura de control al transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite

să poată fi efectuată și în cazurile de investigare a infracțiunilor (inclusiv ușoare și mai puțin grave) prevăzute de art. 181¹, 189, 256, 324, 325, 326, 333 și 334 din *Codul penal*.

Totodată, pentru menținerea legendei investigatorului sub acoperire, se propune legiferarea unei novații în materie de procedură penală, și anume – ***contravenția/infracțiunea simulată***, care, deși în mod formal întrunește elementele constitutive ale unei componente de contravenție sau ale unei componente de infracțiune, nu constituie contravenție sau infracțiune și se comite doar în scop de menținere a legendei, probare a existenței infracțiunii și identificare a făptuitorului. Urmînd a fi o metodă inerentă investigației sub acoperire la care să se recurgă doar în situații excepționale, aceasta se va autoriza de către judecătorul de instrucție doar în cazurile de investigare a infracțiunilor: a) de criminalitate organizată; b) de corupție; c) conexe celor de corupție; d) cu caracter terorist; e) contra securității statului; f) de spălare a banilor; și g) de finanțare a terorismului. În adaos, judecătorul de instrucție va putea autoriza doar săvîrșirea unei contravenții ori a unei infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, cu condiția că aceasta nu atentează la sănătatea și/sau la integritatea fizică a persoanei.

În alt registru, este relevant că, prin *Hotărîrea Curții Constituționale nr. 31 din 23.09.2021 privind excepția de neconstituționalitate a art. 132⁹ alin. (12) și (15) din Codul de procedură penală (nimicirea informației interceptate și înregistrate) (sesizarea nr. 58g/2021)*, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnînd persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală” conținut în art. 132⁹ alin. (15) din *Codul de procedură penală*.

În motivarea hotărîrii sale, Curtea Constituțională a reținut că, în rezultatul aplicării dispozițiilor contestate, poate surveni situația în care probele care sunt, de fapt, pertinente pentru apărare au fost distruse la faza urmăririi penale, iar persoana este privată de dreptul de a face cunoștință cu acestea și de dreptul de a face uz de acestea în apărarea sa la faza de judecată. Mai mult ca atît, se poate întîmpla ca unele înregistrări să nu fie pertinente la faza urmăririi penale, însă, ulterior, să capete o cu totul altă pondere.

În acest fel, Curtea Constituțională a conchis că textul menționat supra din cuprinsul art. 132⁹ alin. (15) din *Codul de procedură penală* contravine art. 20 „Accesul liber la justiție” și art. 26 „Dreptul la apărare” în coroborare cu art. 54 „Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți” din *Constituția Republicii Moldova*.

Întru executarea hotărîrii Curții Constituționale, reglementările propuse în proiectul de lege nu vor conține asemenea prevederi speciale, nimicirea rezultatelor interceptării și înregistrării comunicărilor și/sau imaginilor căzînd sub incidența regulilor generale privind nimicirea rezultatelor măsurilor speciale de investigații.

Așadar, conform proiectului de act normativ, art. 136 alin. (9) din *Codul de procedură penală* va statua:

„După un an de la rămînerea irevocabilă a hotărîrii asupra cauzei penale și dacă nu sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale [...] rezultatele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sunt distruse în baza încheierii judecătorului sau ordonanței procurorului, care întocmește un proces-verbal în acest sens. Subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații este responsabilă de distrugerea propriu-zisă”.

3.2. Legea privind activitatea specială de investigații

Adoptarea *Legii nr. 59/2012* a schimbat radical conceptul activității operative/speciale de investigații, regimul juridic al măsurilor speciale de investigații fiind, aproape în totalitate, egalat cu regimul juridic al acțiunilor de urmărire penală.

În esență, legea a preconizat pentru procesul penal efectuarea activității speciale de investigații, în scopul descoperirii și cercetării infracțiunilor, efectuarea acesteia în afara procesului penal, în scopul prevenirii potențialelor fapte penale și asigurării, *inter alia*, a securității statului, a ordinii publice, a protecției martorilor etc., fiind limitată considerabil, ceea ce a minimizat efectele acesteia.

Una dintre cele mai grave probleme constă în instituirea conceptului de dispunere a efectuării majorității măsurilor speciale de investigații în exclusivitate în cadrul procesului penal. Aceasta reprezintă o abordare greșită a conceptului unui act normativ cu privire la activitatea specială de investigații, rezultată din confundarea și, prin urmare, suprapunerea scopurilor inerente procesului penal cu cele inerente activității speciale de investigații în general.

Efectuarea măsurilor speciale de investigații exclusiv după demararea procesului penal și începerea nemijlocită a urmăririi penale a neutralizat activitățile desfășurate de către multe dintre organele statului, eficiența acestora fiind redusă semnificativ.

Modificarea *Legii nr. 59/2012* se bazează inclusiv pe jurisprudența CtEDO și pe statuările acesteia pe segmentul asigurării securității statului. Astfel, CtEDO nu a negat necesitatea „măsurilor de urmărire secretă”, ci dimpotrivă, atît în cauza *Iordachi și alții c. Moldovei*, cît și în cauzele *Klass și alții c. Germaniei*,

Weber și Saravia c. Germaniei etc., a stabilit necesitatea acestora într-o societate democratică, în interesul securității naționale și/sau prevenirii faptelor penale sau dezordinilor în masă. De asemenea, în cauza *Klass și alții c. Germaniei* (pct. 48), Curtea, apreciind posibilitățile de protecție acordate în limitele art. 8, nu poate să nu ia în considerație doi factori importanți: primul – nivelul dezvoltării tehnologice în domeniul mijloacelor de spionaj și, respectiv, a mijloacelor de urmărire; și al doilea – evoluțiile periculoase, în ultimii ani, ale terorismului în Europa. Actualmente, societățile democratice sunt amenințate de noi forme sensibile de spionaj și de terorism, iar statul trebuie să aibă posibilități de a reacționa efectiv împotriva amenințărilor date, să întreprindă, în limitele jurisdicției sale, măsuri de efectuare a urmăririi ascunse a elementelor subversive. De aceea, Curtea recunoaște că existența legislației ce oferă împuterniciri de a efectua urmărirea corespondenței, trimiterilor poștale, comunicărilor telefonice etc. este necesară într-o societate democratică. În această cauză, de altfel, ca și în cauza *Iordachi și alții c. Moldovei*, CtEDO a reiterat discreția Parlamentelor statelor de a institui, prin lege, orice fel de măsuri de urmărire secretă, accentuând necesitatea legiferării acestora prin legi accesibile și care oferă garanții minime împotriva abuzurilor, reflectate prin prisma jurisprudenței CtEDO în cauze anterioare.

În această ordine de idei, nici CtEDO și nici experții Consiliului European, în special domnul Goran KLEMENCIC, în cadrul expertizei din 2006 asupra *Legii privind activitatea operativă de investigații nr. 45/1994*, nu au menționat că oferirea unor garanții minime poate avea loc în exclusivitate în cadrul unui proces penal.

Totodată, experții Comisiei de la Veneția Iain CAMERON, Ian LEIGH și Mikael LYNGBO, care au realizat expertiza proiectului *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative (Legea nr. 753/1999 și Legea nr. 59/2012)* au menționat expres: *Comisia de la Veneția și Directoratul consideră legitim faptul că autoritățile Moldovei doresc să instituie un nou mecanism pentru investigațiile de securitate, în vederea ridicării măsurilor speciale de investigații în afara cadrului de investigații penale.*

La elaborarea proiectului de lege au fost consultate și implementate hotărârile CtEDO în cauzele *Iordachi și alții c. Moldovei*, *Klass și alții c. Germaniei*, *Malone c. Regatului Unit*, *Amann c. Elveției*, precum și în alte cauze relevante, a căror sinteză a fost expusă în literatura de specialitate. La fel, s-a ținut cont de propunerile expuse de către Goran KLEMENCIC în *Analiza Legii privind activitatea operativă de investigații* și de propunerile expuse de către experți în *Rezoluția comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului pentru Drepturile Omului al Directoratului General pentru*

Drepturile Omului și Statul de Drept asupra propunerilor de modificare și completare a anumitor acte normative, înaintate de către Serviciul de Informații și Securitate.

Așa cum a relatat CtEDO, „societățile democratice sunt amenințate, în zilele noastre, de forme complexe de spionaj și de terorism, așa că statul trebuie să fie capabil, pentru a combate eficient aceste amenințări, să supravegheze în secret elementele subversive care operează pe teritoriul său. Existența unor dispoziții legislative, care acordă puteri de supraveghere secretă a corespondenței și comunicărilor, este necesară într-o societate democratică pentru asigurarea securității naționale.”

Reieșind din aceste considerente, este totalmente argumentată crearea în Republica Moldova a unui mecanism viabil și cu posibilități sporite de prevenire și contracarare a oricăror amenințări în adresa securității statului și a cetățeanului, atât din afara, cât și din interiorul țării.

Măsurile speciale de investigații efectuate în afara procesului penal vor avea drept scop: 1) acumularea informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității; 2) asigurarea securității statului, a ordinii publice și a siguranței în locurile de detenție; și 3) apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor.

Privind scopul de **acumulare a informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității**, precizăm că, la această categorie se atribuie următoarele sarcini ale activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal:

- relevarea, prevenirea și combaterea activității infracționale;
- căutarea persoanelor care sunt dispărute fără urmă (există probabilitatea că acestea sunt decedate în rezultatul unei lipsiri de viață sau sunt dispărute în rezultatul unei răpiri etc.);
- căutarea persoanelor care se sustrag de la urmărirea penală sau de la judecată, se ascund de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, se eschivează de la executarea pedepsei penale sau au evadat din locurile de detenție, or, acestea comportă riscuri (reduse, medii sau sporite) de săvârșire a altor infracțiuni.

De menționat că, activitatea specială de investigații reprezintă o activitate costisitoare, care necesită o multitudine de resurse umane, materiale și financiare. Din această cauză, activitatea specială de investigații îndreptată spre prevenirea și combaterea criminalității presupune relevarea, prevenirea și combaterea anume a activității infracționale, cea mai gravă formă a criminalității, cu grad sporit de pericolozitate.

Remarcăm că, activitatea specială de investigații se efectuează în afara procesului penal, de regulă, pentru *prevenirea criminalității* și, cu titlu de excepție, pentru *combaterea criminalității*, în situația în care se constată un atentat infracțional și nu se reușește trecerea imediată în procedură penală, fiind imperioasă intervenirea de urgență a organelor de drept, în vederea evitării înrăutățirii situației.

Cu privire la scopul de ***asigurare a securității statului, a ordinii publice și a siguranței în locurile de detenție***, precizăm că, la această categorie se atribuie următoarele sarcini ale activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal:

- colectarea informațiilor privind posibilele fapte sau evenimente care ar putea periclita securitatea statului, ordinea publică sau siguranța în locurile de detenție;

- căutarea persoanelor care se sustrag de la urmărirea penală sau de la judecată, se ascund de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, se eschivează de la executarea pedepsei penale sau au evadat din locurile de detenție, or, acestea comportă riscuri (reduse, medii sau sporite) pentru ordinea publică.

În partea ce ține de introducerea scopului de asigurare a siguranței în locurile de detenție și de ajustarea dispozițiilor art. 1 alin. (1), art. 2 lit. d) și art. 19 alin. (1) pct. 1) lit. d) din *Legea nr. 59/2012*, este relevant că, Administrația Națională a Penitenciarelor este abilitată cu funcția de a efectua activitate specială de investigații, însă scopul pentru care aceasta se efectuează, în marea parte, nu se circumscrie în scopurile prevăzute actualmente de art. 1 alin. (1).

Astfel, pornind de la dezideratul că siguranța în locurile de detenție nu face parte din ordinea publică și ținând cont de importanța activității sistemului administrației penitenciare per ansamblu, se propune introducerea scopului de asigurare a siguranței în locurile de detenție, pentru a legitima activitatea ofițerilor de investigații din cadrul subdiviziunilor specializate ale Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Cu referire la scopul de ***apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor***, precizăm că, la această categorie se atribuie următoarele sarcini ale activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal:

- protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal;
- protecția subiecților activității speciale de investigații (ofițerilor de investigații, investigatorilor sub acoperire și colaboratorilor confidențiali, precum și a rudelor acestora).

Suplimentar, activitatea specială de investigații se va efectua în afara procesului penal și pentru evaluarea integrității instituționale.

De notat că, în vederea protecției martorilor și a altor participanți la procesul penal, activitatea specială de investigații se va efectua în coroborare cu normele juridice stipulate în *Legea cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal nr. 105/2008*, iar în vederea evaluării integrității instituționale, activitatea specială de investigații se va efectua în coroborare cu normele juridice stipulate în *Legea privind evaluarea integrității instituționale nr. 325/2013*.

În alt context, ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale Ministerului Afacerilor Interne (MAI), Centrului Național Anticorupție (CNA), Serviciului de Informații și Securitate (SIS), Serviciului Fiscal de Stat (SFS), Serviciului Vamal (SV) și Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) pot desfășura activitate specială de investigații atât în cadrul, cât și în afara procesului penal, însă, în afara procesului penal sunt competenți să efectueze măsuri speciale de investigații și ofițerii de investigații ai subdiviziunilor **Ministerului Apărării (MA)** și **Serviciului de Protecție și Pază de Stat (SPPS)** și, concomitent, în afara procesului penal nu sunt competenți să efectueze măsuri speciale de investigații ofițerii de investigații detașați, în condițiile prevederilor art. 9 alin. (6) din *Legea cu privire la Procuratură nr. 3/2016*, la procuraturile specializate – Procuratura Anticorupție (PA) și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS), indicate în art. 9 din *Legea nr. 3/2016*, împuterniciți cu aceste atribuții în cadrul procesului penal.

În vederea consolidării și creșterii capacităților investigative ale organelor de drept în afara procesului penal, se propune completarea competențelor enumerate la art. 7 alin. (1) ale subdiviziunilor specializate care efectuează activitate specială de investigații cu următoarele:

- utilizarea gratuită, inclusiv prin intermediul platformei de interoperabilitate, a datelor sistemelor informaționale și băncilor de date (lit a¹));
- adaptarea și utilizarea programelor informatice și softurilor (lit. d));
- utilizarea serviciilor specialiștilor din diferite domenii (lit. f));
- utilizarea substanțelor chimice speciale de marcare, care nu prezintă pericol pentru viața și sănătatea omului (lit. g)).

Referitor la excluderea alin. (2) art. 7, subliniem că, în redacția propusă, potrivit prevederilor art. 32 alin. (4), investigatorii sub acoperire sunt angajați, special desemnați în acest scop, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție,

Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat sau Administrației Naționale a Penitenciarelor ori sunt persoane antrenate pentru efectuarea unei măsuri speciale de investigații concrete.

Cu toate acestea, conform dispozițiilor actuale ale art. 7 alin. (2), competențele specificate la art. 7 alin. (1) lit. c) și d) revin numai subdiviziunilor specializate ale Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție și Serviciului de Informații și Securitate.

Prin urmare, reieșind din restricția stabilită, Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat și Administrația Națională a Penitenciarelor nu au competențe de a confecționa și de a folosi, în cadrul efectuării măsurilor speciale de investigații, acte, documente, ștampile sau alte rechizite pentru codificarea identității persoanelor fizice și juridice ale subdiviziunilor specializate, încăperilor și mijloacelor de transport și/sau pentru susținerea legendei investigatorilor sub acoperire și colaboratorilor confidențiali.

Investigatorul sub acoperire, în timpul efectuării măsurii speciale de investigații, desfășoară activitate sub o altă identitate, care presupune nu doar schimbarea datelor de stare civilă, ci a oricăror date referitoare la o persoană, de aceea, legenda rezolvă cea mai mare problemă a infiltrării, prin care investigatorului i se creează o identitate și un trecut credibil, pasibil de verificare de către un suspect sau un membru al grupării/organizației criminale în care se dorește infiltrarea.

De asemenea, achiziționarea mijloacelor tehnice speciale, cum ar fi: aparate de fotografiat, de înregistrare audio și video, alte mijloace moderne pentru obținerea în secret a informațiilor, este strict necesară, deoarece efectuarea măsurii speciale de investigații cu utilizarea aparatelor obișnuite de fotografiat, de înregistrare audio și video ș.a. se poate solda cu eșec.

Completarea art. 12 se propune în contextul terminologiei de specialitate aprobate prin *Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003*. Astfel, se propune ca textul „sistemele informaționale” să fie urmat de textul „și băncile de date”, fiind asigurat, în acest fel, accesul la sisteme tehnico-informaționale ce includ una sau mai multe baze de date și la sisteme de dirijare a acestor baze.

Conform proiectului de lege, pentru realizarea scopurilor și sarcinilor activității speciale de investigații în afara procesului penal, ofițerii de investigații urmează să aibă la dispoziție întregul spectru al varietăților măsurilor speciale de investigații și în afara procesului penal (cu excepția măsurii de cercetare a domiciliului și/sau instalare în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video, măsurii de control al transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale

pretinse, acceptate, extorcate sau oferite, precum și cu excepția măsurii de livrare supravegheată), dar și unele măsuri speciale de investigații suplimentare, asemănătoare cu unele acțiuni de urmărire penală (măsura de cercetare a obiectelor și a documentelor, precum și măsura de colectare a mostrelor pentru cercetare comparată).

În această ordine de idei, proiectul de lege prevede reformarea *fondului* și reorganizarea *forme* secțiunii a 2-a din capitolul III al *Legii nr. 59/2012*, astfel încât aceasta să reglementeze varietățile măsurilor speciale de investigații care pot fi efectuate în afara procesului penal, condițiile speciale de dispunere a efectuării anumitor măsuri, precum și fiecare tip de măsură, după cum urmează:

● **Articolul 27** va reglementa *varietățile măsurilor speciale de investigații* care pot fi efectuate în afara procesului penal, grupate în funcție de subiectul care autorizează efectuarea măsurilor speciale de investigații (judecătorul, procurorul ori conducătorul subdiviziunii specializate) și listate în ordine descrescătoare în baza criteriului gravității imixtiunii în viața privată a persoanei, începând cu măsura care aduce, convențional, cea mai gravă atingere și terminând cu măsura care aduce, convențional, cea mai ușoară atingere, dar și *condițiile speciale* de dispunere a efectuării măsurilor speciale de investigații care restricționează cel mai grav drepturile și libertățile persoanelor;

● **Articolele 28–29¹** vor reglementa *măsurile speciale de investigații autorizate de către judecător* (în ordinerea enumerată la art. 27 alin. (1) pct. 1) lit. a)–f)), după cum urmează:

- supravegherea tehnică (art. 28);
- interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor (art. 28¹);
- reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimiterilor poștale (art. 28²);
- monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare (art. 28³);
- colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice (art. 29);
- accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice (art. 29¹);

● **Articolele 30–34** vor reglementa *măsurile speciale de investigații autorizate de către procuror* (în ordinerea enumerată la art. 27 alin. (2) pct. 1) lit. a)–e)), după cum urmează:

- identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic (art. 30);
- achiziția de control (art. 31);
- investigația sub acoperire (art. 32);
- colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată (art. 33);

- cercetarea obiectelor și documentelor (art. 34);

• **Articolele 35–36** vor reglementa *măsurile speciale de investigații autorizate de către conducătorul subdiviziunii specializate* (în ordinea enumerată la art. 27 alin. (1) pct. 3) lit. a) și b)), după cum urmează:

- urmărirea vizuală (art. 35);

- culegerea de informații (art. 36).

Este relevant că, în corespundere cu reglementările propuse în proiectul de act normativ, măsurile speciale de investigații care presupun o ingerință substanțială în viața privată a persoanelor (efectuarea cărora urmează a fi autorizată de către judecător, de regulă, desemnat cu atribuții de instrucție) vor putea fi efectuate doar în unul dintre următoarele cazuri, indicate expres în art. 27 alin. (3), și anume:

1) amenințării care reprezintă pericol deosebit pentru securitatea statului;

2) căutării persoanelor care se sustrag de la urmărirea penală sau de la judecată, se ascund de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, se eschivează de la executarea pedepsei penale sau au evadat din locurile de detenție;

3) asigurării protecției martorilor și a altor participanți la procesul penal.

În acest fel, datorită prescripțiilor respective, la efectuarea activității speciale de investigații în afara procesului penal, *a priori*, nu vor putea fi admise imixțiuni grave în viața privată a persoanelor, decât în situații excepționale asemeni amenințării grave pentru securitatea statului ori evadărilor din locurile de detenție, când amestecul în viața privată a persoanelor, chiar și într-o formă grea, este pe deplin justificat.

Remarcăm că, măsurile speciale de investigații specificate în prezenta redacție la art. 34, 35 și 36, denumite „*Chestionarea*”, „*Culegerea informațiilor despre persoane și fapte*” și, corespunzător, „*Identificarea persoanei*”, potrivit proiectului de lege, vor fi unificate într-o singură măsură specială de investigații, specificată în viitoarea redacție la art. 36, denumită „*Culegerea de informații*”. Aceasta va îngloba obținerea informațiilor despre persoane (fizice și juridice), fapte/evenimente și circumstanțe care prezintă interes prin următoarele modalități: 1) prin comunicare nemijlocită (chestionarea); 2) prin studierea documentelor, materialelor, sistemelor informaționale și bazelor de date (culegerea informațiilor despre persoane și fapte); 3) prin întocmirea solicitărilor (culegerea informațiilor despre persoane și fapte); și 4) prin intermediul foto-robotului și a altor măsuri ce dau posibilitate de a stabili persoana cu o probabilitate sporită (identificarea persoanei).

O altă problemă a *Legii nr. 59/2012* o constituie birocratizarea excesivă a activității speciale de investigații, care, conform naturii sale, se bazează pe

operativitate.

Așadar, se propune autorizarea efectuării măsurii de urmărire vizuală, ce nu presupune o ingerință excesivă în viața privată a persoanei, de către conducătorul subdiviziunii specializate, în loc de procuror, fapt care va spori operativitatea și eficiența acesteia.

Conform prezentului proiect de act normativ, la art. 19–26 din *Legea nr. 59/2012* va fi reglementată în modul cel mai minuțios procedura de dispunere, autorizare, efectuare, prelungire, încetare și consemnare a măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal, precum și întreaga procedură de contestare.

De menționat că, efectuarea măsurilor speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) se va autoriza de către judecătorii de instrucție din cadrul judecătoriilor.

Totodată, în vederea reglementării desfășurate a procedurii de autorizare, se propune ca art. 20 alin. (2) din *Legea nr. 59/2012* să prevadă:

„Procedura de autorizare a măsurilor speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) se reglementează conform procedurii stabilite în Codul de procedură penală, care se aplică în modul corespunzător și potrivit prevederilor prezentei legi”.

Această normă de blanchetă va acoperi în totalitate raporturile dintre subiecții care dispun, cei care solicită autorizarea și cei care autorizează efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal.

La încetarea efectuării măsurilor speciale de investigații, într-o manieră clară și previzibilă, este stipulat dreptul persoanelor de a fi informate despre imixtiunea autorităților publice în viața privată a acestora, fiind fixat termenul concret de 10 zile (art. 22 alin. (9)).

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din *Legea nr. 59/2012* în redacția propusă, rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal vor putea servi drept temei pentru:

- sesizarea organului de urmărire penală sau procurorului conform *Codului de procedură penală*, în cazul în care ofițerul de investigații va constata o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni;

- efectuarea altor măsuri speciale de investigații în scopul realizării sarcinilor legii;

- schimbul de informații cu alte autorități publice, cu organele de drept ale statelor străine, cu organizațiile internaționale și cu agențiile Uniunii Europene în cazurile prevăzute de convențiile și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În acest fel, legea va stabili în mod expres și fără de echivoc modalitățile de valorificare a produselor realizării activității speciale de investigații în afara procesului penal.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect de act normativ nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a actului normativ în cadrul normativ în vigoare

În eventualitatea adoptării *Legii pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)* și producerea modificărilor propuse nu va fi necesară ajustarea altor acte normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului de act normativ

În vederea respectării exigențelor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de act normativ a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției – www.justice.gov.md, la compartimentul „Transparența decizională”, rubrica „Proiecte de acte normative remise spre coordonare”.

Proiectul de act normativ a fost supus consultării publice prin scrisorile nr. 03/8405 din 31.07.2017 și nr. 03/2553 din 01.03.2018, precum și prin organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru, în format larg, cu participarea reprezentanților organelor de ocrotire a normelor de drept (ofițeri de investigații, ofițeri de urmărire penală, procurori și judecători), avocaților, reprezentanților societății civile (membri ai organizațiilor necomerciale (asociațiilor obștești) de profil juridic) și doctriinarilor mediului academic, la 22.03.2022, 23.05.2022, 02.06.2022 și 08.06.2022.

La fel, conform art. 20 alin. (1) lit. a) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, la 11.09.2018, pe pagina web a ministerului a fost publicat Anunțul privind continuarea procesului de elaborare a Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații), iar cel mai recent, la 08.02.2022, pe pagina web a ministerului a fost publicat Anunțul privind reinițierea procesului de elaborare a Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații).

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU